

Filozofická fakulta Jihočeské univerzity, Ústav bohemistiky

Posudek bakalářské práce

Autorka práce a studijní obor: Marie LEITKEPOVÁ, BOH

Název práce: NÁŘEČNÍ SLOVNÍ ZÁSoba V JEMNICI

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

Oponentka bakalářské práce: doc. PhDr. Marie Janečková, CSc.

HODNOCENÉ ASPEKTY PRÁCE		A	B	C	N	NN
1	Samostatnost zpracování, porozumění problematice, originalita práce	X				
2	Formulace cílů práce a jejich splnění	X				
3	Koncepce a struktura práce (úplnost, logická posloupnost a vyváženost kapitol, rozsah práce)	X				
4	Práce s literaturou/ s prameny (stav bádání, využití databází, práce s cizojazyčnou literaturou, interpretace a kritická reflexe textů, výběr a úplnost pramenné databáze, její kritika a interpretace)	X				
5	Adekvátnost použitých metod a jejich aplikace	X				
6	Formulace závěrů, příp. výsledky výzkumu	X				
7	Formální stránka práce (grafická úprava, jazyková a stylistická úroveň)	X				
8	Formální stránka práce (citační praxe a bibliografické odkazy)	X				

A = výborně	B = velmi dobře	C = dobře	N = nelze hodnotit	NN = nevyhověl/a
-------------	-----------------	-----------	--------------------	------------------

Slovní vyjádření, náměty a otázky k obhajobě:

V předkládané kvalifikační práci Marie Leitkepová představila sondu do dialektní slovní zásoby v Jemnici, tj. oblasti tzv. „přechodových nářečí“. Autorka navázala na bakalářskou práci Dagmar Matějkové, která zkoumala nářečí v obci Jiratice nacházející se v jemnickém mikroregionu. Leitkepová se však ve větší míře soustředila na výzkum lexikální stránky. Za tímto účelem pomocí dotazníku zjišťovala specifickou regionální slovní zásobu. Na malém prostoru bakalářské práce dokázala předložit přesvědčivou jazykovou zprávu o stavu a vývoji nářečí v dané oblasti.

Vyzdvihnout je třeba její výklad v teoretické části, zbytečně totiž jen neopakuje všeobecně známé rysy českomoravské podskupiny, ale na základě metody přímého pozorování je zasazuje do kontextu mluveného jazyka v Jemnici. V praktické části se autorka soustředila na úzký počet specifických nářečních tvarů a lexémů, které se významově vztahují „k věcem každodenní potřeby“. Na základě dotazníkového šetření Leitkepová ověřovala jejich přítomnost a podobu na vzorku 12 jemnických občanů (čtyři z každé generace) a posléze získaný materiál podrobně zanalyzovala. Z jejích závěrů je patrný vliv nářeční němčiny, zvláště pak němčiny rakouské (*krajska* „cirkulárka“, *šamrola/šamrole* „kremrole“, *šprušla / špruše*, *štamprdlal/štamprdle/štamprle*, aj.) Velmi si cením také její schopnosti poskytnout samostatný etymologický výklad bez opory v sekundární literatuře (zmíněná *šamrola/šamrole*). Za pozornost stojí rovněž autorčino důsledné a precizní vymezení se vůči zjištěním obsaženým ve zmíněné BP D. Matějkové a v *Českém jazykovém atlase*. V některých případech je doplňuje, či dokonce opravuje či aktualizuje. Například podle dat z *ČJA* je s Jemnickem spjatá přehlasovaná hláskoslovná varianta *křidlice* „střešní taška“, autorka však dokládá zdejší rovnocenné postavení moravského tvaru *křidlica* a posunuje tak hranici dané izoglosy dále na západ. Leitkepová si všímá jak hláskoslovných, morfologických a lexikálních moravismů, resp. „západomoravismů“ či „jihozápadomoravismů“ (*šprušla*, *struha*, *žaba*; *vejminka*; *buryna*, *čupět*, *hrča*, *piják* „klíště“, *varhula*, *zavazet*), tak i rysů spjatých s jihozápadočeskou podskupinou (*mražák*) či její nejnáchodnější částí (mj. na Jindřichohradecku přítomný *kotouč* „kolečko“). Leitkepová mapuje také proces stírání (*vatápek* zvláště přítomný u nejstarší generace x *škrálop*; *křidla* x *poklička* u mladší generace), kterému však – jak konstatuje – brání udržování či obnovování místních tradic (zde lokální svátek *Barchan* či s Velikonoci spjaté sloveso *vrkat* „řehtat“ a místní sváteční laskomina *křehutina*).

Drobných formálních či věcných lapsů je minimum. Na s. 53 se jedná o poměr vylučovací, tedy chybné interpunkce (...*zda dojde k utlumení těchto výrazů či ne*). Lexém *plaňka* je podle *ČJA* i mé vlastní zkušenosti doložen zvláště z jihozápadočeské podskupiny a přilehlých oblastí, a tak se v tomto případě nejedná o moravskou krátkost, jak na s. 54 Marie Leitkepová tvrdí.

Bakalářská práce, jež se vyznačuje přehlednou strukturou, jasným výkladem a kultivovaným jazykem, představuje dialektologickou sondu, která přináší zcela nové či doplňující poznatky. Bez nadsázky mohu v souladu se závěrečným konstatováním Marie Leitkepové potvrdit, že i její text přispívá k budování lokální hrdosti, tedy identity. S ohledem na výše zmíněné rád tuto kvalifikační práci doporučuji k obhajobě.

Bakalářská práce Marie Leitkepové splňuje požadavky kladené na tento typ kvalifikační práce.

Podnět k obhajobě:

Je možné na základě výskytu nářečních forem u nejmladší generace konstatovat, že na specifickou mluvu v Jemnici má vliv nejen obecná čeština či pronikání moravismů, ale také specifické jihozápadočeské jevy (např. *mražák*, *kotouč*). Je tento fenomén stále živý? Jak si ho autorka vysvětluje (např. sociologicky)? Lze doložit další paralelní fonetické, morfologické a lexikální rysy?

Navrhovaná klasifikace: výborně

V Českých Budějovicích 5. června 2020

.....
podpis vedoucího bakalářské práce

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhově
---------------------	---------	-------------	-------	----------